

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Pedagogika szkolna z elementami pedagogiki specjalnej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	The school pedagogy with elements of the special pedagogy
Kierunek studiów	Teologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Studia jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Pedagogika
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. prof. dr hab. Marian Nowak
---	--------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	VI	2
konwersatorium			
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Zaliczony przedmiot: <i>Wprowadzenie do pedagogiki</i>
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 Zapoznanie studentów z podstawową wiedzą o elementach systemu edukacji, ich powiązaniach prawnych, organizacyjnych, instytucjonalnych uwarunkowaniach oraz praktycznych rozwiązaniach na każdym elemencie tego systemu; także zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami pedagogiki specjalnej ze szczególnym uwzględnieniem obecności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie edukacji
C2 Poznanie i rozumienie istoty problemów, potrzeb i oczekiwań wszystkich podmiotów procesu edukacji szkolnej i instytucjonalnej w tym nabycie przez studentów umiejętności diagnozowania i wykorzystania podstawowych metod pracy z osobą z niepełnosprawnością
C3 Ukształtowanie umiejętności korzystania z podstawie wiedzy teoretycznej dla rozpoznawania, opisywania, interpretowania motywów oraz sposobów zachowań wychowanków oraz osób uczących się, w tym uwrażliwienie studentów na potrzeby, ograniczenia, możliwości osób z niepełnosprawnością

C4 Przygotowanie studentów do adekwatnego wyboru metod i form działania do problemów występujących w konkretnych obszarach edukacji szkolnej i pozaszkolnej

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardzie przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela
WIEDZA		
W_01	<p>Ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach teologii z innymi dziedzinami nauki, a zwłaszcza z naukami humanistycznymi, społecznymi i prawnymi, pozwalającą na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin naukowych;</p> <p>Zna i rozumie pedagogikę jako dyscyplinę naukową: umiejscowienie pedagogiki wśród dziedzin nauk społecznych i humanistycznych, zakresy pedagogiki, paradygmaty pedagogiczne, podstawowe pojęcia pedagogiczne, w tym wychowania, kształcenia, edukacji i samowychowania;</p> <p>Zna i rozumie rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;</p> <p>Zna i rozumie wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym;</p>	<p>T_W05;</p> <p>B.2.W1;</p> <p>B.2.W2;</p> <p>B.2.W3</p> <p>B.2.W7.</p>

	Zna i rozumie doradztwo zawodowe: wspomaganie ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno- -zawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia oraz potrzebę przygotowania uczniów do uczenia się przez całe życie.	
W_02	Zna proces i uwarunkowania rozwoju religijno-duchowego oraz jego zagrożenia; Zna i rozumie funkcje wychowania, proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; zagadnienia przymusu i swobody w wychowaniu, wychowania jako wspomaganie rozwoju, wychowania adaptacyjnego i emancypacyjnego, podmiotowości w wychowaniu; podstawowe środowiska wychowawcze: rodzinę, grupę rówieśniczą i szkołę; style i postawy wychowawcze; konteksty wychowania; źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania; style wychowania; Zna i rozumie formy aktywności dziecka, w tym naukę i zabawę; zagadnienia rozwoju zainteresowań, poszerzania autonomii i samodzielności;	T_W15; B.2.W4; B.2.W6;
W_03	Ma pogłębioną wiedzę w zakresie języka, rozumienia pojęć i ich znaczeń w odniesieniu do teologii i nauk społecznych w tym pedagogiki oraz ich stosowania w komunikowaniu interpersonalnym i społecznym oraz możliwych zakłóceniach; Zna i rozumie proces planowania pracy pedagogicznej: cel, formy, środki i metody kształcenia; sposoby konstruowania pracy pedagogicznej nakierowanej na cel; zagadnienie ukrytego programu szkoły;	T_W18 B.2.W5; B.2.W7.
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych, ze specjalistami z zakresu teologii i innych dyscyplin w języku polskim i w obcym, a także popularyzować swoją wiedzę o teologii oraz wytworach kultury chrześcijańskiej i jej instytucjach; Potrafi rozpoznawać sytuacje zagrożeń w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty	T_U04; B.2.U1;
U_02	Posiada pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim i z wykorzystaniem wybranego języka obcego; Potrafi rozpoznawać i identyfikować style i nurty wychowania w praktyce edukacyjnej i w działaniach opiekuńczo-wychowawczych;	T_U07; B.2.U2;
U_03	Potrafi współdziałać i pracować w zespole , przyjmując w nim różne role, w tym role kierownicze oraz określa priorytety służące wyznaczonym przez siebie i innych zadaniom;	T_U08; T_U09; B.2.U3;

	Potrafi zaprojektować podstawowe zajęcia opiekuńczo-wychowawcze; Potrafi zaprojektować działania profilaktyczne w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;	B.2.U4;
U_04	Umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do kierowania własnym rozwojem; Potrafi formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela	T_U09; T_U11. B.2.U6;
U_05	Potrafi twórczo włączyć się w różne formy działalności ewangelizacyjnej, pastoralnej i charytatywnej Kościoła katolickiego; Potrafi nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym.	T_U11. B.2.U7;
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Posiada krytyczną ocenę poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności; Jest gotów do okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy	T_K01; B.2.K1;
K_02	Uznaje złożoność rzeczywistości i potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów; Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej i grupie wychowawczej;	T_K02; B.2.K2;
K_03	Uznaje znaczenie wiedzy teologicznej oraz formacji religijno-duchowej do rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych z uwzględnieniem opinii ekspertów; Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;	T_K05; B.2.K3;
K_04	Odpowiedzialnie określa oraz inicjuje działania na rzecz interesu społecznego; Jest gotów do współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.	T_K06; B.2.K4.

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

<ol style="list-style-type: none"> 1) Wprowadzenie do przedmiotu, wyjaśnienie kluczowych pojęć z pedagogiki szkolnej. Geneza i rozwój pedagogiki szkolnej jako subdyscypliny pedagogicznej oraz pedagogiki specjalnej. 2) Antropologiczne podstawy pedagogiki szkolnej i specjalnej. 3) Główne obszary badań pedagogiki szkolnej i specjalnej. 4) Definiowanie systemu edukacji w Polsce, różne ujęcia i struktura. 5) System oświaty – organizacja i funkcjonowanie, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele

<p>edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pomoc psychologiczno-pedagogiczna oraz doradztwo zawodowe w szkole.</p> <p>6) Zadania pedagogiki szkolnej w społeczeństwie wiedzy i w Kościele katolickim. Cele i zadania kluczowych podmiotów procesów edukacji. Zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela.</p> <p>7) Analiza głównych potrzeb i oczekiwań podmiotów procesów edukacji, w tym praw dziecka/ucznia w tym ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>8) Diagnoza zachowań uczniów, głównie w szkole podstawowej i w średnich. Motywy zachowań.</p> <p>9) Diagnoza wybranych obszarów działalności pedagogicznej, w tym ocena jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty pod względem także edukacji włączającej.</p> <p>10) Rola nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela.</p> <p>11) Współczesne koncepcje szkoły i nauczania, w tym szkoły katolickiej.</p> <p>12) Uzależnienia w szkole - zagrożenie dla zadań rozwojowych. Budowanie wybranych programów profilaktycznych.</p> <p>13) Sytuacje konfliktowe w szkole, diagnoza, rozwiązywanie konfliktów oraz edukacja i duszpasterstwo dzieci/uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>14) Kultura szkolna i jej zmiany – ku modelowi szkolnej edukacji włączającej.</p>

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład problemowy i konwersatoryjny	Zaliczenie pisemne	Zaliczenie pisemne
W_02	Praca z tekstem	Zaliczenie pisemne	Zaliczenie pisemne
W_03	Prezentacja multimedialna	Zaliczenie pisemne	Egzamin pisemny
UMIĘJĘTNOŚCI			
U_01 U_02	Analiza tekstu	Oceniony tekst pracy pisemnej	Zaliczenie pisemne
U_03 U_04	Schemat/projekt własnej autorskiej koncepcji	Opracowanie wybranego zagadnienia z nauczania Kościoła o szkole katolickiej – z dokumentów nauczania Kościoła i KEP	Zaliczenie pisemne
U_05	Przygotowanie projektu pracy wychowawczej w klasie/z zespołem uczniów		Praca pisemna
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01 K_02	Dyskusja	Prezentacja pracy zaliczeniowej	Prezentacja pracy zaliczeniowej jako jeden z czynników na egzaminie
K_03 K_04	Rozmowa ze studentami na temat zasad pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela w ramach przygotowania ich do realizacji praktyki	Wnioski z rozmowy w postaci sprawozdania z przebiegu rozmowy	Sprawozdanie/dziennik zajęć

	zawodowej o charakterze psychologiczno-pedagogicznym		
K_05	Praca w grupach w różnych rolach (lidera, sprawozdawcy, uczestnika)	Dziennik/raport	Auto-ewaluacja

VI. Kryteria oceny, wagi...

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa:

Obowiązuje przynajmniej jedna pozycja z grupy A:

Domagała-Kręcioch, A., Majerek, B. (2014). *Szkoła jako przestrzeń edukacyjnego (nie)porozumienia*. Kraków: Wydawnictwo Impuls.

Durka, G., Murawska, E. (2013). *Być nauczycielem-opiekunem-wychowawcą. Między teorią a praktyką*. Warszawa: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Król I.(inni), *Organizacja i kierowanie szkołą*, Warszawa-Poznań, Ławica, 1992, s. 5-85.

Kruszewski, K. (red.) (1998). *Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Kuczkowski S., *Przyjacielskie spotkania wychowawcze*, Kraków, WAM, 1985.

Kukołowicz T., *Szkoła-Nauczytel-Uczeń*, Stalowa Wola, FU, 1994

Kwieciński Z. – B. Śliwerski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, t. 1, Warszawa, PWN, 2003, cz. I i III.

Nowak M., *Czy szkoła ma przekazywać wiedzę, czy też wychowywać?*, „Paedagogia Christiana”. Toruń, UMK, 1 (29), 2012, s. 105-122.

Nowak M., *Koncepcja szkoły i jej zadania we współczesnej myśli pedagogicznej*, w: T. Kukołowicz (red.), *Szkoła-Nauczytel-Uczeń*, Stalowa Wola, Filia WNS KUL, 1992, s. 5-22.

Nowak M., *Pedagogika personalistyczna*, w: podręczniku akademickim pod redakcją naukową Zbigniewa Kwiecińskiego i Bogusława Śliwerskiego, *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2019 (ISBN 978-83-01-20715-1), s. 487-508.

Nowak M., *Teorie i koncepcje wychowania*, Warszawa, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2008, ss. 583.

Raczyńska, K., Synakiewicz, A. (2013). *Szkoła wolna od dyskryminacji. Materiały dla wychowawców i pedagogów szkolnych ze scenariuszami lekcji*. Warszawa: Wydawnictwo Oficyna Prawa Polskiego.

Szymaniak, J. (2013). *Pedagogika szkolna*. Koszalin: Wydawnictwo GWSH.

Obowiązuje przynajmniej jedna pozycja z grupy B:

1/ Bartnikowska U., Kosakowski Cz., Krause A. (red.)(2008). *Współczesne problemy pedagogiki specjalnej*. Olsztyn: Wydawnictwo UWM

2/ Byers R., Richard Rose R.(2002). *Jak zaplanować pracę z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych*. Warszawa: Akademia Pedagogiki Specjalnej

3/ Chrzanowska I. (2015), *Pedagogika specjalna*, Kraków: Impuls.

- 4/ Domagała-Zyśk E., Kornas-Biela D., Sidor B., *Rodzina z osobą niepełnosprawną*. W: J. Stala, E. Osewska (red.), *Rodzina. Bezczenny dar i zadanie*. Radom, 2006, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, s. 638-723.
- 5/ Dykciak W. (red.).(2003). *Pedagogika specjalna*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM
- 6/ Liberska H.(2011). *Rodzina z dzieckiem niepełnosprawnym*. Warszawa: Difin
- 7/ Sękowska Z.(2001). *Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej*. Warszawa: Wydawnictwo Pedagogiki Specjalnej.

Literatura uzupełniająca:

- 1/ Bobkowicz-Lewartowska L. (2005). *Autyzm dziecięcy. Zagadnienia diagnozy i terapii*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls
- 2/ Kielin J.(2003). *Jak pracować z rodzicami dziecka upośledzonego*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
- 3/ Nowak M., *Bogdana Nawroczyńskiego koncepcja kształcenia, człowieka wykształconego i nauczyciela – przykładem twórczej komparatystyki europejskiej i światowej myśli pedagogicznej*, „Ruch Pedagogiczny”. Warszawa, 4, 2018, s. 5-17.
- 4/ NOWAK M., *Kompetencje i kształcenie nauczycieli i wychowawców w kontekście wielokulturowości*, W: T. LEWOWICKI - J. URBAN (red.), *Edukacja międzykulturowa na pograniczach w pierwszych latach rozszerzonej Unii Europejskiej - teoria i praktyka*, Katowice, Wydawnictwo Gnome, 2007, s. 43-55.
- 5/ Nowak M., *Personalistyczna koncepcja szkoły i dydaktyki*, „Roczniki Nauk Społecznych KUL”. Lublin, z. 2 (T. XXV), 1997, s. 5-24.
- 6/ Nowak M., *Podawanie wiedzy czy wychowanie - zadaniem szkoły. Czy szkoła ma tylko przekazywać wiedzę, czy też powinna ona wychowywać*, „Roczniki Nauk Społecznych KUL”. Lublin, 2 (XXI) 1993, s. 79-92.
- 7/ Nowak M., *Współczesne koncepcje wychowania w szkole*, W: R. Chałupniak, T. Michalewski, E. Smak (red.), *Wychowanie w szkole: Od bezradności ku możliwościom*, Opole, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego, 2014, s. 45-66.
- 8/ Nowak M., *Współczesne kierunki pedagogiczne i ich implikacje dla edukacji szkolnej*, W: A. Bogaj (red.), *Kierunki i uwarunkowania przemian oświaty w związku z reformą*, Kielce – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji - PIB – Radom, 2010, s. 13-36.
- 9/ Piramowicz G., *Powinności nauczyciela*, Warszawa, WSiP, 1988;
- 10/ Tarnowski J., *Jak wychowywać*, Warszawa, ATK, 1993;
- 11/ Nawój-Połoczańska, J. (2014). *Ku czemu doradzać?. O projektach biegu życia uczniów szkół ponadgimnazjalnych*. Toruń: Wydawca Mado.
- 12/ Wołoskiuk B.(2012). *Pedagog specjalny w procesie edukacji i rehabilitacji*. (red.) Błasiak A., Dybowska E., Pikuła N. *Pedagog i pracownik socjalny wobec wyzwań współczesności*. Kraków: Akademia Ignatianum Wydawnictwo WAM
- 13/ Wyczesany J. (red.) (2014). *Dydaktyka specjalna : wybrane zagadnienia*. Gdańsk: Harmonia Universalis
- 14/ Zawada, A. (2013). *Aspiracje życiowe młodzieży w środowisku kulturowo zróżnicowanym*. Kraków: Wydawnictwo Impuls.